



REMONT SUŠILNO RAZPENJALNEGA STROJA — TEXTIME

Konec maja se je v oplementilnici zgodil čisto poseben dogodek. Prvič, odkar imajo Textimo — sušilno razpenjalni stroj (od februarja 1986), so ga temeljiteje očistili. Pravzaprav je bilo opravilo čiščenje verige.

Katja Kham, obratovodja oplementilnice, je postopek čiščenja tega velikega stroja takole obrazložila: »Verigo je potrebno redno čistiti, saj se blago drugače poškoduje. Naši ključavničarji najprej verigo snamejo s Textime in jo nato razstavijo na tri dele, saj je to precej velika reč. Dele verige dajo v kotel, kjer se le-ta prekuha in razmasti. Za čiščenje uporabljamo sredstvo, ki verigo razmasti, ne izsuši pa kovine. Delo pa s tem še ni končano. Ko pride veriga iz kotla, jo odcedijo in posušijo, nato pa jo namočijo v petrolej ter jo ročno zdrgnejo s krtačami. Očiščeno in zdrgnjeno verigo zatem namočijo v nafti, da se zopet namasti. Nato jo »odcedijo« ter spet sestavijo in vpeljejo v vodila.«

Obratovodkinja je še dodala, da pri remontu stroja veriga ni edini del, ki jo očistijo. Povedala je, da del ekipe čisti ventilacijske jaške, ob tem pa električarji pregledajo še ventilatorje.

Osnovne organizacije sindikata v naši DO organizirajo naročilo knjige Staneta Stražarja NA BREGOVIIH KAMNIŠKE BISTRICE. Knjiga je izšla konec junija. Interesenti jo lahko do 15. junija naročijo pri svojih sindikalnih poverjenikih. Cena knjige je 25.000 din in je plačljiva v dveh obrokih. Prvi obrok (15.000 din) je potrebno vplačati pri naročilu, drugi obrok (10.000 din) pa konec junija.



Za lažjo odločitev vam podajamo krajši opis knjige našega znanega občinskega kronista.

Zgodovina o krajih ob Bistrici vključuje opis vasi od Rodice do Duplice in Radomlje z okolico. Knjiga ima 15 poglavij.

V prvem bomo srečali splošni pregled, ki obsega zemljepisne značilnosti z geološko zgradbo, morfološko izoblikovanostjo, z vremenskimi razmerami in vodovjem. Geološko zgradbo našega območja je obdelal znani slovenski geolog dr. Anton Ramovš.

Od prazgodovine do rimskega obdobja bo tiskana beseda tekla v drugem poglavju. Za tem sledi srednji vek do kmetske odveze. Zelo bogata je ljudska tvornost, saj je v tem poglavju zbranih tudi precej ljudskih pesmi. Temu delu je priskočila na pomoč strokovnjakinja dr. Zmaga Kumer. Tu bomo tudi prebrali, kako je prišlo do krajevnih imen in zvedeli za starost posameznih krajev. Najbolj častitljivo letnico ima Volčji potok, saj so prvi zapiski o tem kraju iz leta 1220.

Cerkve na našem območju segajo daleč v gotiko in vedo veliko povedati, posebno grobeljska, z bogatimi Jelovškovi freskami. O verskih znamenjih pa bomo brali v šestem poglavju.

Zanimiva je zgodovina osnovnega šolstva. Pisani in bogati so zapisi o delovanju društev ali njihovih sekcij, predvsem kulturno-prosvetnih in športnih. Poglavje ima več kot 70 naslovov.

Marsikdo bo začudeno prelistaval in se seznanjal z znamenitimi osebnostmi iz naših krajev. Med številnimi je tudi kršćanski socialist, Radomljan Ivan Belec, ki je bil idejni predhodnik dr. Janeza Evangelista Kreka. Z javno upravo, z nastankom občin in s tem dela okraja Kamnik se bomo srečali

v posebnem poglavju; tu bodo še razvoj zdravstva, struktura prebivalstva, izseljevanje in politične razmere z razvojem delavstva.

Zapis o komunalnih napravah obsega razvoj železniške proge Ljubljana—Kamnik, cestnega omrežja, vodovodnih omrežij, plinovoda, elektrifikacije in telefonije. Bogato zgodovino ima tudi gospodarstvo. Mlini na Mlinščici (radomeljski je star 400 let), kovačije, žage in elektrarne so dale osnovo za gospodarski razvoj naših krajev. V Šmarci je bilo nekoč dvanaest obratov, ki jih je poganjala Mlinščica. Za delavce okoliških tovarn pa bo verjetno zanimivo branje, kako hitro je potekala industrializacija obbistriških krajev.

Zgodovina postaja že tudi opisovanje zadnje vojne in NOB. Za naše kraje je še posebej zanimiva, saj je bila Radomeljska četa med prvimi uporniki proti okupatorju. V obsežnem gradivu bo bralec dobil sliko o grozovitostih, trpljenju in številnih žrtvah. Marsikdo pa bo z zanimanjem prebiral zapiske o prvi svetovni vojni in takratnih dogodkih.

Knjigo zaključuje kronika nesreč, požarov, potresov in različnih bolezni; nekaj tega sega tudi 500 let v preteklost. V celotnem delu bo objavljenih osem celostranskih barvnih slik in okrog 500 črno-belih. Knjiga bo posvečena 750-letnici Homca, 150-letnici osnovnega šolstva na Rovah, 135-letnici na Homcu in 100-letnici osnovnega šolstva v Radomljah.

Uredništvo

Čestitamo



Rajko Birk, vodja remonta v tkalnici, je ob letošnjem občinskem prazniku prejel bronasto plaketo občine Domžale. Skupščina občine mu jo je podelila za prizadevno delo v samoupravnih organih in aktivnosti v krajevni skupnosti.

SNOVALO NE SAMEVA VEČ

Predzadnji majski dan se je v pripraviljalnici začela montaža samega snovala.

Prav zaradi montaže in uvajanja delavk na novo snovalo je iz ŽR Nemčije, natančneje iz Mönchengladbacha, prišel monter. Obratovodjo, Jožeta Gerbeca, sem povprašala, kako napredujejo dela in povedal je, da je delavec iz Nemčije zelo priden in zelo tih.

»Se njegovega imena si nisem zapomnil. Govori pa v tako čudnem dialektu, da ga skoraj nihče ne razume. Zato se bolj malo pogovarjamo,« je dodal Gerbec.

Monter bo ostal v Induplati približno mesec dni. Kajti za montažo snovala je potrebno štirinajst dni, nato pa še tri tedne, da se delavke naučijo delati z novim strojem. Dokler bo pri nas, bo mojster prebival v apartmaju v naši restavraciji. Njegov delovni čas je malce drugačen od našega. V službi je od osmih zjutraj do petih popoldne. Vmes ima odmor za kosilo.

Ceprav se še nismo spoznali, pa po tej poti lahko zaželimo monterju (za katerega še ne vemo, kako mu je ime) prijetno bivanje v našem kolektivu. Časa za seznanjanje bo še dovolj. Takrat ga bomo v časopisu tudi podrobneje predstavili.

B. R.

BREZ PROBLEMOV TUDI SPOMLADI NE GRE

Socialno delavko Mojco Habinc sem povprašala o tem, s katerimi problemi se v maju srečuje pri svojem delu oziroma s kakšnimi težavami potrkaajo delavci na njena vrata.

Mojca: »Predvsem prevladujejo stanovanjski problemi. Delavci prihajajo k meni po nasvet, na koga naj se obrnejo, kaj naj storijo, če jim zaprejo vrata stanovanja. Običajno s seboj že prinesejo prošnjo za stanovanjsko komisijo. Toda največkrat se ne da veliko pomagati. Število stanovanj je omejeno in nemogoče je zadostiti potrebam vseh.

Mislím, da se bo ta problematika še zaostila. Kajti cene rastejo, plače so majhne in vsak išče najcenejšo ter najlažjo možnost za pridobitev strehe nad glavo. Pred leti je anketa o stanovanjski problematiki delavcev pokazala, da več kot 40 % delavcev naše DO nima rešenega stanovanjskega vprašanja. Odstotek delavcev brez stanovanja pa se je zagotovo še povečal.

Druga zadeva, o kateri lahko povem kaj novega, pa so bolniški izostanki. Glede na to, da v tovarni prevladuje ženska populacija, je v tem času malo bolniškega staleža.

Bogdana Rejc

Zaspanci v Induplati

Najhujši del dneva je jutro. To vedo vsi tisti, ki na ves glas preklinjajo, ko zjutraj vstajajo iz tople postelje. Še posebej pozimi je hudo, poleti že nekako gre. Vendar kronične zaspance ne preženejo iz postelje niti sončni žarki, ki pokukajo v sobo.

Pred leti so bile v Induplati precej večje težave z zamudami, je povedal Jože Lavš, ki je v naši delovni

organizaciji zadolžen za evidenco prihodov na delo in odhodov z dela. Nato so zaostrili kazni za zamude in odstotek zamudnikov se je zmanjšal. Seveda je še nekaj tistih delavcev, ki zbolijo, če zjutraj ne zamudijo pet minut. Kako smo zamujali od februarja do 21. maja letos, nam pokaže tale tabela:

	Uprava + vod. progr. proizvodnje	Oplemenit.	Predilnica	Tkalnica	Vzdrž.	Konf.	Skupaj
Februar	*2 (2)	3 (3)	—	23 (26)	3 (3)	11 (13)	42 (47)
Marec	3 (3)	—	1 (1)	13 (14)	3 (3)	19 (20)	39 (41)
April	5 (5)	7 (8)	2 (2)	14 (16)	3 (5)	13 (13)	44 (49)
Maj (do 21. 5.)	3 (3)	2 (2)	1 (1)	9 (12)	2 (2)	6 (13)	23 (31)
Skupaj	13 (13)	12 (13)	4 (4)	59 (66)	11 (13)	49 (59)	148 (168)

*2 = zamudnik
(2) = zamuda

Vzrokov za zamude je več. Odvisni so od letnega časa, od vremenskih pogojev, od prevozov in še bi lahko naštevali. Tudi prehod na poletni čas se pozna pri zamudah (to je razvidno iz tabele).

Jože Lavš je tudi povedal, da običajno zamujajo eni in isti delavci. Ni rečeno, je dodal, da so to tisti, ki so najbolj oddaljeni od delovne organizacije. Največkrat zamujajo tisti, ki so praktično »sosedje« Induplati. Nekaj je tudi rednih zamudnikov. Pri takih delavcih, ki zamujajo, se čez čas običajno pojavijo neopravičeni izostanki z dela, to pa že vodi na disciplinsko komisijo.

Pozanimali smo se v kadrovske službi in povedali so nam, da na zadnji seji disciplinske komisije ni bilo takih delavcev, ki bi zamudili — 3-krat zapovrstjo v treh mesecih.

Mogoče bo koga zanimala in presenetila visoka številka zamudnikov in zamud v tkalnici. Povprašali smo obratovodjo, Janeza Kotnika, kaj meni o zamudah v tkalnici. Razložil nam je, da te številke niso pretirane, saj je v tkalnici zaposlenih večina delavcev naše tovarne. Pod tkalnico pa štejejo tudi delavce, ki so zaposleni v pripravljalnici, tako da je to res skoraj 2/3 delavcev. O vzrokih za zamude in o zamudnikih pa je povedal, da najpogosteje zamujajo mladi, ki jih ne skrbi, če zamudijo v službo. Starejše delavke ne zamujajo pogosto. Precej delavcev stanuje v samskem domu, ki je last tovarne, je dodal in teh nihče ne zbuja, če se ne zbudijo sami ali če ne slišijo budilke. Trije ali štirje pa so v tkalnici stalni zaspanci, je še povedal obratovodja.

B. R.

ZAPOREDJE NASVETOV ZA LAŽJE JUTRANJE VSTAJANJE

1. Ko vam zazvoni budilka, jo nikar ne vržite na tla. Prej pogledajte, koliko je ura! Budilke so draga zadeva.

2. Če ste po zvonjenju ure vsaj malo prisebni, pomislite najprej na lepe stvari (npr. da je tisti dan plačilni dan)!

3. Nikar ne skočite na hitro iz postelje! Lahko se vam zavrti in padli boste nazaj v posteljo! Bolje je, da najprej položite na tla eno nogo (nikar levo!), ji nato priključite še drugo in se zatem nalahko dvignete iz postelje.

4. Na dobri poti ste, da vstanete. Nikar se ne ozirajte in ne pogledajte postelje!

5. Pripravite si lahek in užiten zajtrk!

6. Ne prižgite radia! Novice o novih cenah in podražitvah vam utegnejo že navsezgodaj pokvariti dan.

7. Budni ste!

8. Po vseh jutranjih opravilih (umivanje, oblačenje...), ste končno sposobni da odprete vhodna vrata in vdihnete svež jutranji zrak!

9. Na poti v službo ste!

10. Zvečer nikar ne posedajte pred televizorjem! Ne glejte okroglih miz o našem gospodarskem položaju! Posledice bodo prehuje. Ne le, da vas bo bolela glava in da boste slabe volje, tudi zjutraj ne boste pravočasno vstali!

P. S. Če ima kdo drugačne izkušnje, naj jih sporoči v uredništvo Konoplana!



Dan po vrnitvi iz JLA je še težko zavihati rokave

Šotori naši vsakdanji

**MORDA
NISTE
VEDELI ...**

Okolico naše tovarne vsake toliko časa prijetno popestrijo raznovrstni modeli šotorov, ki jih delavci razvojnega oddelka postavijo na zelenici. Povprašali smo vodjo, Staneta Pislaka, o tej mali razstavi in povedal nam je, da postavijo različne modele šotorov vedno takrat, ko pridejo v tovarno zunanji kupci in zahtevajo ogled kolekcije. Pogledajo postavljene šotore, povedo svoje pripombe, potem pa naročijo kolekcijo.

Tovariš Pislak nam je povedal, da so v maju razstavljali šotore že za leto 1989 in da so kupci imeli nekaj pripomb na barvne kombinacije, kar pa je skoraj običajno. Tako in tako so barve tiste, ki se pri posameznem šotoru največkrat spreminjajo. Vsaka sprememba pa malodane že pomeni nov šotor. Nova oblika okna na primer pogojuje spremembo celotne oblike šotora. Sicer pa je vse to odvisno od naročnikov, nam je povedal mojster Pislak. »Prej so nam tuji naročniki pripeljali ves material za šotore, pri nas pa smo jih potem naredili,« je dejal mojster. Danes ni več tako. S kvalitetnimi izdelki so si pridobili zaupanje tujcev in sedaj večino surovin naredijo doma. Izjema so strehe in folije za šotore ter zadrge, ki jih še vedno uvažajo. Izvoz šotorov je pomembna naloga naše tovarne, saj tako dobljene devize porabimo za uvoz surovin za te izdelke. Zato se večina šotorov naredi po naročilu za tujega kupca in gre v izvoz. Zelo malo teh izdelkov pa ostane za domačega kupca, čeprav je povpraševanje po njih veliko. Prodajalke v naši industrijski prodajalni so nam povedale, da se aprila, maja in junija prične naval na trgovino. Množice kupcev se zanimajo predvsem za počitniško opremo — šotore, baldahine, nahrbtnike, pa tudi ostali proizvodi ne gredo slabo v promet. Kupci najpogosteje sprašujejo po lahkih šotorih za dve osebi. Predvsem se zanje zanimajo mladi, ki jih tak šotor v nahrbtniku ne ovira preveč pri njihovem počitniškem potepanju. Dobro se prodajajo tudi šotori za štiri osebe, izjemoma pa je letos veliko povpraševanje po šotorih za pet oseb. Prodali bi še veliko več kot lahko ponudijo, vendar se zatiča pri nabavi materiala za izdelavo.

Delovna organizacija večino šotorov izvažajo. Za domači trg jih ostane zelo malo, skoraj nič. Tovariš Pislak nam je glede proizvodnje za domači trg povedal, da zaradi tujih naročil ne uspejo pokriti domačih potreb in da je domači trg premajhen za proizvajalce šotorov. Vendar

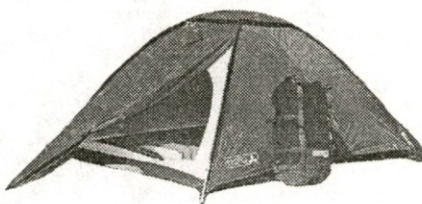
bodo naredili nekaj šotorov za naše kupce. Mojster meni, da bodo zadostili potrebam domačih kupcev v dobrih dveh mesecih in da bo povpraševanje po njih na višku turistične sezone padlo.

Prodajalke se zato znajdejo, kakor vedo in znajo. Če vidijo, da kupec vztraja pri nakupu, ga vpišejo v seznam in če vse poteka normalno, dobi bodoči počitnikar šotor v mesecu in pol. Seveda pa se morajo prodajalke prej še pozanimati, ali se bo tak tip šotora še proizvajal ali ne. Tak način poslovanja zahteva pravo papirnatno vojno in dobesedno bombardiranje prodajalne s telefonskimi klici nestrpnih naročnikov (kupcev). Podobne probleme imajo z dobavo baldahinov, po katerih je ogromno povpraševanje, izdelkov pa ni (ravno za baldahine pa nam je mojster Pislak zaupal, da so najboljše izvozni artikel).

Vse kaže na to, da je domači trg močno zastavljen pri zalaganju s kampirno opremo in počitniškimi izdelki. Precejšnjo krivdo za to ima naš ekonomski sistem, ki v večnem poudarjanju izvoza in pridobivanju deviz ne pozna mere. Upamo, da bo po spremembi deviznega zakona, najnovejših ukrepov ZIS, kaj bolje. Zagotovo je lažje tistemu, ki ustvarja devize, če lahko sam razpolaga z njimi.

Držimo pesti, da bodo prišli boljši časi tudi za domačega kupca. Vsaj mladi so tisti, ki jim platnena streha nad glavo predstavlja nov dom, vsaj nekaj dni oziroma tednov v letu.

CENE ŠOTOROV: dne 11. 5. 1988
mali šotor za dve osebi: 149.400.—
družinski šotor za štiri osebe: 780.841.—



Stane Pislak: »Vsako leto, ko grem na morje, taborim. Imam šotor »Bled« in se zelo zanimam za šotore drugih proizvajalcev. Hodim po kampu in gledam, kako so narajeni drugi šotori, kakšne oblike so in iz kakšnega materiala. Tudi na dopustu ne morem iz svoje kože (beri: poklica).«

Bogdana Rejc

To, da je vitamin C nepogrešljiv za človeška življenje, je večini bolj ali manj znano. Brez uživanja tega vitamina bi naš organizem hitro napadel skorbut, že v kakšnem mesecu dni.

Najprej bi na koži opazili majhne modrice zaradi drobnih podkožnih krvavitev, pozneje bi krvaveli pod jezikom in okoli lasnih mešičkov, pokale bi nam žile v očeh. Oči in jezik bi se osušili, kajti žleze ne bi več izločale dovolj vlage. Lasje bi nam izpadli, noge bi postale težke in boleče zaradi krvavitev v sklepih. Nazadnje bi nam zakrvavela želodec in črevesje, prizadeti bi bili tudi možgani in konec bi bil neizbežen.

Kje je veliko vitamina C, tudi vemo. Zato v pomladnih mesecih pridno nabiramo regrat, motovilec in kasneje solato. Tudi poleti smo kot ovce na pašniku. Po gozdovih pridno iščemo gozdne sadeže. Jeseni pa se hrepenče oziramo v veje jablan, hrušk, sliv in drugega obloženega drevja. Če le moremo, utrgamo kakšen sadje. Malo težje je pozimi. Toda tisti, ki kaj da na svoje zdravje, pridno prazni denarnico pred stojnicami z žafransko dragim sadjem in zelenjavo. Vendar kaj hočemo. Če nameravamo še nekaj časa tlačiti zemljo, nam je to v današnjem onesnaženem in z umetno prehrano pripravljenem svetu nujno potrebno. Kajti naš organizem je v milijonih letih izgubil sposobnost tvorjenja vitamina C. To se je zgodilo samo človeku, kroni stvarstva, dočim je narava za živali drugače poskrbela.

Se kdaj vprašamo, zakaj se naš pes nikdar ne prehladi, medtem ko mi smrkmamo vso zimo in še precejšen del pomladi? Lahko ga pustimo na toplem v sobi, ga pošljemo nato ven na mraz ali gremo z njim na sprehod, zaviti v dva plašča — pa se bomo prehladili mi in ne on, čeprav je imel na sebi ves čas enako debel kožuh.

Razlog je preprost. Naš pes lahko sam gradi vitamin C, mi pa ga ne moremo. Zato tudi moramo pozimi uživati drago sadje in zelenjavo ali jesti tabletko vitamina C, katere dobimo v vsaki lekarni brez recepta.

ALI RES VELJA TRDITEV:

KAVA PREPREČUJE SPANEC

Ce ste med tistimi, ki jih kava živčno napne, štiri ali pet ur po skodelici kave najbrž ne boste spali. Na nekatere ljudi pa kava nikdar tako ne deluje in jih skodelica topke kave pred spanjem pomirja.

Ekskurzija po tovarni

Vsake toliko časa raznorazni obiski poživijo obrate v naši tovarni. Kolone radovednih obiskovalcev začudeno pogledujejo na vse strani. V predilnici si brišejo pot z obraza (zaradi vročine), v tkalnici si zatiskajo ušesa, v oplemenitilnici pa nos. Običajno so zelo radovedni. Odvisno od kod in s kakšnim namenom pridejo v Induplati. Seveda pa se ne spustijo v obrate kot čreda divjih konj. V tovarni imamo zato ljudi, ki poskrbijo, da so ti ogledi lepo organizirani in strokovno opravljeni. To so naši tehnologi. Poleg svojega rednega dela so prevzeli še eno obveznost. To je — vodenje ekskurzij po naši tovarni. V pogovoru so nam povedali, da to delo sploh ni lahko. V tovarni je veliko strojev in treba je paziti, da se kdo od obiskovalcev ne poškoduje. Pa še druge težave so. O njihovih izkušnjah pri vodenju skupin sem povprašala kar njih same. Takole so mi povedali:

Franjo Rihtar, tehnolog

»Po tovarni najraje vodim ne-strokovnjake. Zelo težko je voditi srednješolce, ker dobesedno letijo skozi obrate. Vidi se, da jih proizvodnja ne zanima preveč. Veseli so, da jim le ni treba sedeti v šolskih klopih. Mlajši — osnovnošolci — imajo velikokrat napisana vprašanja, ki jih pripravijo že v šoli, ko se s tovarišico pogovarjajo o tovarni. Seveda se med ogledom obratov ne da veliko razlagati ravno zaradi hrupa. Zato pa se zaklepetamo po ogledovanju. Vprašanja kar dežujejo. Zanima jih vse: od zgodovine tovarne do samoupravljanja v njej.

Najbolj mi je ostal v spominu obisk kmetič iz škofjeloških hribov. Večina njih je prvič videla tovarno od znotraj. Iz obrata v obrat so bile bolj začudene. Čudile so se, kako lahko tkalke in predice zdržijo pri takem delu trideset let in več. Tudi pogovarjale so se z delavkami. Na koncu so mi postavljale veliko vprašanj. Zares jih je zanimalo čisto vse.

Tudi Lado Lavrič sem vodil po tovarni prvi dan, ko je prišla k nam. Časa nama je zmanjkalo, toliko stvari jo je zanimalo.«

Marica Jerman, tehnologinja

»Dolga leta sem bila edini vodič po tovarni. Spomnim se, da smo imeli včasih zelo veliko obiskov iz vse Slovenije. Seveda, predelovali smo lan in konopljo in to je zanimalo veliko ljudi. Obiski so bili takrat kar malo nadležni. Danes jih je precej manj.

Različne izkušnje imam z vodenjem skupin. Mislim, da je tudi od vodiča precej odvisno, kako zainteresira obiskovalce — kajti, veliko lažje je voditi skupino, ki jo stvar zanima, kot pa tako, ki je popolnoma nezainteresirana za proizvodnjo.

V spominu mi je ostal obisk osnovnošolcev, ki so si želeli ogledati tudi zračno halo. No, takrat še nismo vedeli, da se hala seseda, če so vrata dolgo odprta. Torej, razred je bil v hali, ko se je le-ta zaradi odprtih vrat začela sesedati. Nastala je prava panika. Otroci so vreščali in se prerivali k izhodu. Nikomur se ni nič zgodilo.

Veliko bolj so pri ogledu zavzeti tisti otroci, katerih starši ali sorodniki so tu zaposleni.«

Daniel Andromako, tehnolog

»Delo vodiča opravljam poleg vseh svojih obveznosti. Pri tem delu imam že kar nekaj izkušenj. Vem, na primer, da so najbolj zavzeti obiskovalci starejši ljudje, ki ne poznajo tovarne. Take obiskovalke so bile na primer kmečke žene iz škofjeloških hribov in obrtniki iz Slovenske Bistrice. Ti izletniki so tudi največ spraševali in se čudili proizvodnji.

Solarji imajo vedno največ pri-pomb na delovne pogoje, v katerih delajo delavci. Spominjam se, da pred leti, ko smo imeli še mokro predilnico, nekateri niso hoteli stopiti vanjo. Drugi so bili presenečeni nad ropotom v tkalnici, tretji pa so se pritoževali nad smradom v barvarni. Barvarna je bila res poglavje zase. Polno je bilo pare, pa tudi drselo je. Največkrat so obiskovalci po ogledu zatrjevali, da tu že ne bi delali.«

Rajko Kavčič, tehnolog

»Vodenja skupin po tovarni ne opravljam preveč rad. Grem, če je treba in če ni drugega.

Moji najboljši poslušalci so običajno učenci višjih razredov osnovnih šol. Najbolj se zanimajo za proizvodnjo. Včasih dobim občutek, kot da jih vse zanima zato, ker se bodo morda nekoč zaposlili pri nas. Zato se pri takih še bolj potrudim in jim še bolj podrobno odgovarjam na številna vprašanja.

Nerad pa vodim po obratih obiskovalce iz iste stroke — na primer tekstilce — ti imajo svoj prav. Raje jih ne prepričujem. Tudi srednješolci so posebejni. Običajno kar letijo skozi proizvodnjo. Jih pač ne zanima preveč.

Najbolje je po tovarni voditi skupino do dvajset ljudi. Če jih je več, potem že težje obvladam vodenje. Stroji tečejo in paziti je potrebno na morebitne poškodbe. Nerodno se je tudi plaziti čez prenatrpane hodnike.

Drugače pa obiskovalci klepetajo z delavci, jih sprašujejo to in ono. Običajno kažem obrate oz. proizvodnjo od predilnice do oplemenitilnice. Tako si lahko predstavljajo, kako nastane končni izdelek.

Vsi obiskovalci zelo hvalijo urejeno okolico tovarne, pa tudi notranjost. Čudijo se letnicam na posameznih zgradbah in postavljajo najrazličnejša vprašanja.«

Vida Zupan, tehnologinja

»Rada vodim obiskovalce po tovarni. Najraje majhne skupine; če so velike, ni prijetno. Že na začetku vsem skupaj povem, da se ne smejo preveč približati strojem. Še posebej so zanimivi osnovnošolci. Radovedno gledajo okoli sebe. V tkalnici si prestrašeno zatiskajo ušesa, v oplemenitilnici pa nosove.



Obiskovalcem in novozaposlenim delavcem razkažejo proizvodne prostore Induplati naši tehnologi. Z leve: Rajko Kavčič, Dane Andromako, Marica Jerman, Frane Rihtar in Vida Zupan

nadaljevanje na 6. str.

EKSKURZIJA PO TOVARNI

nadaljevanje s 5. str.

Ponavadi se zelo zanimajo za tkanine. Zelo si želijo nekaj vzorcev blaga. Ob koncu obiska jim jih običajno tudi damo, da si jih nalepijo v šoli. Še tovarišice so vesele.

Zelo prijetne obiskovalke so bile kmečke žene, ki so jih omenili že moji kolegi. Tudi vsi tisti, ki tu srečajo sorodnike, so bolj zavzeti in pridni poslušalci.

Spomnim se, da smo po tovarni vodili učence, ki so se odločali za poklic. Med njimi ni bilo kakšnega posebnega interesa ali zanimanja. Ko pa so videli vso proizvodnjo in pogoje dela, so se verjetno kar malo ustrašili.

Bogdana Rejc

HRUP JE OSTAL

Ko po dolgi zimi posije toplo pomladansko sonce, tudi šolarji ne zdržijo več med štirimi stenami učilnic. Vrstijo se naravoslovni dnevi, izleti, športna srečanja in ekskurzije.

Tako se je skupina dijakov iz Srednje kovinarske in usnjarske šole iz Domžal v maju ustavila pred tovarniškimi vrati naše delovne organizacije. Radovedno so pogledovali na dvorišče in čakali, da jih vratar spusti naprej.

Za vodenje po tovarni sta poskrbela tehnologa Franjo Rihtar in Daniel Andromako. Ker je bilo dijakov s profesorji precej, so se razdelili v dve skupini. Prva skupina si je ves tehnološki postopek pričela ogledovati v predilnici, druga pa v oplemenitilnici.

Mladi so radovedno gledali stroje, otipavali surovine in se čudili, kako malo ljudi je zaposlenih v posameznih obratih. »Uf, kako je vroče,« so stokali v predilnici. Nekateri so med zaposlenimi našli svoje prijatelje in znance, s katerimi so poklepetali. Čudili so se, koliko mladih je zaposlenih v delovni organizaciji. Že pred vhodom v tkalnico so nekateri prisluhnili hrupu. Počakali so, da se skupina spet zbere, med tem pa so vodiču Rihtarju postavljali vprašanja. Po odgovorih se je poznalo, da je Franjo Rihtar izkušen vodnik po tovarniških obratih. Na vsako vprašanje je imel pripravljen temeljit odgovor. Pri ogledu tkalnice so bili dijaki začuden, nekateri celo prestrašeni, drugi pa so si zatiskali ušesa. Hitro so stopali med tkal-skimi stroji. Z zanimanjem so si ogledali oplemenitilnico. Še posebej so jih zanimala velike bale pisanega blaga.

Ogleda je bilo kmalu konec in dijaki so se zbrali pred tovarno, kjer so vodiču zastavili še nekaj vprašanj. Pomešala sem se mednje in jih povprašala o njihovih vtisih o tovarni.

Jana Dermastja, dijakinja:

»Zadovoljna sem z ogledom tovarne. Skrbite za čistočo. Če bi se zaposlila pri vas, bi najraje delala v skladišču, kjer se mi zdi najbolj zanimivo. Ne bi pa delala pri predilnem stroju. Počutila bi se kot za tekočim trakom.«

Robi Podbevšek, dijak:

»Moji vtisi o tovarni so slabi. Niso mi všeč delovni pogoji, v katerih delajo delavci. Preveč je hrupa, spet drugje je vroče in polno prahu. Najbolj me je zanimala tkalnica. V njej ne bi delal. Tudi, če nikjer ne bi dobil službe, se tu ne bi zaposlil.«

Simona Grošelj, dijakinja:

»Še nikoli nisem videla takih strojev. Najbolj zanimivo se mi je zdelo tkanje zaves. Sicer pa sem srečala nekaj svojih prijateljev, ki so tu za-

GOSTU LAHKO POGRNEM PRAŽNJI PRT, LAHKO PA GA PUSTIM ZA ČRVIVO MIZO ...

Lepa je ta moja dežela na sončni strani Alp. Toliko lepote na majhnem prostoru. Raznoterosti, ki se ne ponavljajo. Vse to lahko radodarno ponudimo gostu ali pa ljubosumno zadržimo zase.

Lahko mu prijazno zaželimo dober dan ali pa zlovoljno odidemo mimo.

Mimogrede mu lahko povemo, da samo pri nas raste Blagajev volčin, ali pa tisto pravljico o Zlatorogovem krajstvu. Lahko nas pa to prav nič ne briga; saj je vseeno, ali tujec to ve ali ne.

Gostu lahko odrežemo debelo »kajlo« domačega kruha in mu natočimo tiste kapljice, ki je polna sonca, ali pa ga pustimo lačnega. Lahko mu ... ali pa ne ...

Teh »lahko« je nešteto.

Če jih bomo uresničili samo drobec, potem bomo bogatejši. Tako in drugače. Bo že držalo: turizem smo ljudje in turizem nas bogati.

Turizem nas bogati

Slovenija

posleni. Sama pa ne bi prišla sem v službo, ker je preveč hrupa.«

Marija Kregar, profesorica matematike:

»Vašo tovarno sem že enkrat obiskala. Mislim, da je bilo to pred več kot dvajsetimi leti. Danes sem bila zelo presenečena nad novo, sodobno tehnologijo v tovarni. Proizvodnja je sodobnejša, delavci se manj mučijo kot včasih. Edino kar je ostalo, je hrup.«

Elizabeta Krt, dijakinja:

»Navdušila me je že lepa okolica tovarne. Zelo je čisto. Proizvodnja je dobro organizirana. Najbolj pretresena sem bila nad tkalnico. Mislim, da so zaradi hrupa najhujši pogoji za delo. Če bi že prišla k vam v službo, bi se zaposlila v predilnici. Navadila bi se tega dela.«

Bogdana Rejc

Doma ne bo dolgčas

Kako lep občutek ima nekdo, ki se po dolgem, dolgem času lahko ukvarja s stvarmi, s katerimi se želi ukvarjati. Kar naenkrat je dovolj časa za vrtnarjenje, za potepanje, za posedanje pred televizorjem in za dolge klepete s prijateljico ali sosedo. Seveda mislim na upokojence.

Zanje velja, da jim običajno celo primanjkuje časa za vsa opravila, ki si jih naložijo. Naenkrat postanejo zanimivi za sinove in hčere ter razno sorodstvo. Prvim lahko pazijo naraščaj in ravno vnuki so ponavadi tisti, ki babice in dedke pomladajo. Drugim pa na takšen ali drugačen način priskočijo na pomoč. Zelo so zanimivi za pripovedovanje ali obujanje spominov. Tudi za pogovore si vedno vzamejo čas. Upokojencem je lepo doma. Da je le z zdravjem vse v redu.

Vsak dan se v Induplati najde kdo, ki je izpolnil delovno dobo. Včasih jih oddide več skupaj, drugič pa kdo sam. Kakšnih velikih ceremonij pri odhodu takega delavca ni. Prijazno se med seboj poslovijo dolgoletni sodelavci. Ne gre brez poslovilnega darila in stiska rok. Tudi kakšna solza se potoči, saj se je med desetletji na delovnem mestu spletlo pravo tovarištvo.

Tokrat smo med delavkami, ki odhajajo v pokoj, našli tri, ki so posebne zato, ker so delovno dobo v Induplati podaljšale za leto dni. Za to so obstajali različni vzroki. Najbolje je, da pogledamo, kaj so nam v pogovoru same povedale:

MIRA GORJUP, snovalka v pripravljalnici

»Te zadnje dni v tovarni se počutim popolnoma običajno. Ni dosti drugače kot ostale dni.

Pred letom dni me je obratovodja prosil, da bi ostala še eno leto. Res ni bilo nikogar, ki bi me nadomestil na snovalu. Zato sem tudi ostala. Ni mi žal, pa tudi hudo ne, saj se z vsemi v kolektivu dobro razumem. Pa tudi eno leto je zelo hitro minilo. Danes pa ne bi več podaljšala. Dovolj dolgo sem delala.

Zelo dobro se spominjam dne, ko sem prišla v tovarno. Mojster mi je pokazal stroje in pri nekem stroju sem se tako nerodno obrnila, da sem si strgala obleko. Joj, kako me je bilo sram. No, pa tudi tovarna je bila leta 1952 drugačna kot je sedaj. Bilo je več strojev. Tkali smo lan in konopljo. Imeli smo čisto drugačne pogoje za delo. Zaradi materiala je bilo vse zelo prašno. Preja se je bolj trgala. Tudi delo ni bilo tako mehanizirano kot danes.

Delali smo na tri izmene. Tudi po dvanajst in deset ur. Če je mojster rekel, da bomo delali nočno, smo delali, pa pika. Strah me je bilo hoditi domov ob dveh zjutraj. Spominjam se, da smo dolgo časa delali vse sobote, še popoldne na Silvestrovo. Ampak kot kolektiv smo se pa vedno dobro razumeli.

Danes je res drugače. Včasih, vem, še malice nismo imeli organizirane. Od doma sem nosila kruh in jabolko. Pa mogoče kaj čaja. Posebej garderobe ni bilo. Plašče in čevlje smo spravili v omarice pri stroju. Tudi odmora za kavo včasih ni bilo.

Na koncu sem jo povprašala še, kaj bo sedaj počela doma. Kam bo z vsem tem časom, ki ji ga ne bo potrebno deliti na delovni in prosti čas?

»Doma mi ne bo dolgčas. Sedaj bom paradižnik in rože vzgojila doma. Imam plastenjak in toplo gredo, tako da mi ne bo pretežko. Veliko dela me čaka na vrtu, pa pri zajčkah tudi. Treba bo redno kositi travo. Muca mi bo pri tem delala družbo. Želim si le, da bi bila zdrava.«

To zadnje sem ji želela tudi jaz, ko sem se ji zahvalila za pogovor.



Mira Gorjup, pripravljalnica

ŠTEFKA ULČAR, priprava barv in kemikalij, oplemenitilnica

»Ti zadnji delovni dnevi so isti kot vsi ostali. Ampak enkrat je treba nehati. Človek je vesel ob misli, da mu ne bo treba več hoditi na delo.

V tovarno sem prišla junija 1952. Lansko leto sem izpolnila polno delovno dobo. No, ostala pa sem zato, ker me takrat nihče ni mogel nadomestiti. Ni bilo težko, ker se dobro razumem s sodelavci.

Na tem delovnem mestu sem že skoraj trideset let. Ves čas sem v barvarni. Res se je veliko spremenilo. Ko sem prišla v tovarno, je bilo v barvarni 12 strojev za barvanje blaga (Žigrov). Pogoji dela so



Štefka Ulčar, oplemenitilnica

bili drugačni — težji. Veliko več je bilo ročnega dela. Prejo smo barvali ročno — v banjah.

Že od začetka so bile tri izmene. Čeprav sem bila zelo mlada, sem delala tudi ponoči. Delali smo ob sobotah in če je bilo potrebno, tudi ob nedeljah. Med seboj smo se vedno dobro razumeli. Stari in mladi. Veliko bolj smo se družili, večje prijateljstvo je vladalo med nami. Danes je vse drugače. Mlade delavke so bolj pogumne, kot smo bile punce včasih. Včasih je bilo delo tisto prvo, danes pa je to denar.

Mislim, da je na splošno premalo odgovornosti do dela. Tudi ni več take delovne discipline kot smo jo imeli mi. Mladi so pridni, ampak delajo pa ne tako težko kot smo delali mi včasih. Se pa bodo morali navaditi delati.

Doma mi ne bo dolgčas, kajti kdor hoče delati, mu ni nikoli dolgčas. Edino sodelavce bom pogrešala. Več bom potovala. Pred štirimi leti sem obiskala sorodnike v Ameriki. Na ta obisk imam nepozabne spomine. Sedaj, ko bom v pokoju, si jih želim zopet obiskati. Hranila bom denar za obisk svojcev v Ameriki.

Štefki Ulčarjevi sem zaželela srečno pot, sama pa se odpravila v sosednjo zgradbo, kjer sem poiskala Ručmanovo Milko in se z njo zaklepala.

LJUDMILA RUČMAN, predilka, predilnica

»Delovno dobo sem podaljšala za leto dni zato, ker sem imela kredit in sem ga nato v tem letu tudi odplačala. To leto ni bilo težko in je hitro minilo.

Ko sem 1952. leta prišla za predilko, so bili čisto drugačni delovni pogoji. Delali smo s konopljo. Zelo se je kadilo. Bilo je veliko prahu. Na začetku je bilo težko, ker nisem znala ničesar. No, hitro sem se privadila in navadila na težko delo.

nadaljevanje na 8. str.

DOMA NE BO DOLGČAS

nadaljevanje s 7. str.



Milka Ručman, predilnica

Delali smo v treh izmenah. Spomnim se, da sem bila stara 20 let, ko sem prvič delala v nočni izmeni.

Danes so boljši pogoji za delo. Tudi mladi se bolj družijo in zabavajo kot smo se mi včasih. Takrat nismo nikamor hodili. Tudi stroji ne »nagajajo« več toliko kot so včasih.

Sedaj, ko grem v pokoj, bom veliko delala na vrtu. Imela bom več časa za obiske. Skratka, ne bo mi dolgčas.

**pogovarjala se je
Bogdana Rejc**

*Sodelavki ob odhodu v pokoj:
ZA TVOJ DAN!*

*Danes je dan tvojega veselja.
Poln radosti in sreče, tvojega srca
želja.*

*Odhajaš vsa mladostna in srečna,
na obrazu ti roža mladosti še cveti.*

*Kozarce točiš in nazdravljaš,
vsakega nekaj časa gledaš,
gledaš uro, gledaš nas,
pa se spomniš na zadnji čas.*

*Čas odhajanja tvojega v pokoj
že spremljamo
vsi, srca veselega.
Ne daj solzam, da obraz ti moči,
saj v srcu mlada si.*

*Spomni se samo nas,
za starejša leta brigaj že zdaj.
Zato ti želimo vsi polno sreče in
veselja,
ker je to tvoja srca želja.*

*Bodi nam vseskozi nasmejana
in vesela, kot rožica bela.
Tvoji sodelavci iz ATR tkalnice.
Srečno!*

DEKLICA ZA VSE ALI NOVINAR V ZDRUŽENEM DELU

Položaj novinarja v združenem delu je resnično nenavaden. Na premici poklicev v tovarni bi ga lahko razvrstili nekam na sredino. Med delavce v proizvodnji in vodilne delavce. Ali kot pravi eden od kolegov iz Vojvodine: »Naš položaj (novinarjev v združenem delu) je zapleten tudi zato, ker živimo z delavci, o katerih pišemo, zato moramo presneto paziti, da ne naredimo napake.«

Sredi maja je bilo v Portorožu posvetovanje o vlogi in položaju novinarjev v združenem delu, ki ga je organizirala Zveza novinarjev Jugoslavije. (Članek o tem je pripravil novinar Boris Šuligoj. Objavljen je bil v sobotni prilogi časopisa Delo). Ker se problematika dotika tudi našega področja, smo sklenili, da ne bomo kar prezrli objavljenih anket. Aktualnost informacij, izbira tem, možnost objavljanja pomembnih podatkov, delo urednikov..., so bila vprašanja, na katera so odgovarjali uredniki iz združenega dela na posvetu v Portorožu.

»V naših časopisih je še veliko slabega — velikokrat pišemo premalo razumljivo, ne upoštevamo izobrazbe bralcev, preveč jih obremenjujemo s številkami, šablonami, poročili,« se je pritoževal novinar s Kosova. Mnogi so se strinjali, da je za novinarja izredno pomembno, kako se razume z vodilnimi v tovarni. Nekateri so odvrnili, da imajo mlado vodstvo, ki želi uveljaviti informiranje, drugi pa, da je to delovno mesto v današnji krizi najbolj negotovo. Kajti kot pravi novinar iz Makedonije, so med delovnimi organizacijami, ki gredo v stečaj ali sanacijo, novinarji prvi, ki izgubijo službo. V primeru konflikta z vodilnimi so novinarji tisti, ki potegnejo krajši konec in so zato kaznovani ali pa celo odpušteni z dela, so povedali nekateri udeleženci seminarja.

Slavko Fras, predsednik Zveze novinarjev Jugoslavije pa o tem misli takole: »Ne rečem, da bi se moral direktor novinarja delovne organizacije bati, moral bi ga pa spoštovati!«

Povedal je še, da bi morali v novinarstvu v združenem delu skrbeti, da bi imeli visoko usposobljene — profesionalne novinarje in da bi v težavah imeli nekoga, ki bi jih lahko zaščitil, jim nudil oporo.

Novinarji so okoli časopisa različno organizirani. Ponekod je novinar sam za vse (je tipkarica, tehnični urednik, glavni urednik in kolporter hkrati), drugod imajo izdajateljski svet ali uredniški odbor, ponekod so zaposleni novinarji in posebej urednik časopisa (ta ni novinar, njegovo urednikovanje pa v glavnem pomeni cenzuriranje).

Večina anketirancev je zatrdila, da lahko pišejo in da v glavnem tudi pišejo le o stvareh, ki so se že zgodile. Tako so prispevki bolj

podobni pravljicam, je povedala urednica časopisa iz Slovenije.

Rekla je še, da vsi poslovodni delavci zelo radi dajejo informacije potem, ko je stvar že zdavnaj mimo, končana. Zelo težko pa je dobiti informacijo vnaprej. Novinarji sploh niso zaželeni na sejah poslovodnega odbora. Kolegica iz Slovenije je zaključila, da se poslovodniki ne zavedajo dovolj, kako je mogoče delavce usmerjati, izobraževati, spreminjati miselnost s pomočjo informiranja.

Redke izjeme pa vendarle obstajajo. So novinarji, ki s svojim vztrajnim delom tudi v tovarniškem glasilu razkrinkajo marsikatero napako. Lep primer takega žurnalizma so novinarji Agrokomerca, ki so pomagali razkriti zdaj že vsem znano afero.

Ni lahko biti novinar v združenem delu. Nekateri trdijo, da so za svoj položaj na delovnem mestu krivi novinarji sami. Ali bo žurnalizem v tovarni »heroj«, zvočnik vodilnih ali reklamni agent, so dileme, poznane novinarjem širom delovnih organizacij po Jugoslaviji. Tako anketirani novinar ugotavlja: »Delavec seveda takoj spozna ali gre za življenjski časopis ali pa za razglasno tablo tistih, ki imajo moč. To vidi že po naslovih.«

**Po članku iz Dela
priredila Bogdana Rejc**

ALI RES VELJA REKLO:

**ALKOHOL NE BO ŠKODOVAL
JETROM, ČE SE PRI PITJU
USTREZNO HRANITE**

Ze od nekdaj so mislili, da je jetrna ciroza tesno povezana s čezmernim uživanjem alkoholnih pijač ob hkratnem pomanjkanju pravilne prehrane. V zadnjem času so nekaj časa zanikali povezanost med alkoholnimi pijačami in jetrno cirozo. Raziskovalci so vse to vnovič obrnili na glavo. S tekočo hrano so hranili mlade babune (opice rodu Papio). Te vrste opice so izbrali zato, ker je njihova povprečna pričakovana dolga življenja 15 let, tedaj dovolj, da bi se pokazali učinki alkohola. Preizkušane živali se glede prehrane niso razlikovale, le da je ena skupina živali dobivala na dan še kozarec viskija. V prehrani so imeli enako količino rudnin, vitaminov in drugih hranilnih snovi. Preizkus je trajal za živali različno, od devetih mesecev do 4 let. Babuni, ki so jim dajali viski, so začeli zbolevati za jetrno cirozo, dobivali so zamaščena jetra in hepatitis, kar so lahko pripisali alkoholu. Prehrana sama pri tem ni vplivala na razlike, čeprav je možno, da alkohol ovira vsrkavanje hranil v okvarjenih prebavilih.

Dopustniki v Luhačovicah

Tako kot že pred leti je tudi letos vodstvo naše OE Restavracija in počitniški domovi organiziralo petdnevno potovanje na Češkoslovaško. Odšli smo v dveh skupinah, prva od 23. do 27. aprila in druga od 27. aprila do 1. maja.

Izpred tovarne smo z avtobusom odrinili že ob 4. uri zjutraj in po sedemurni vožnji prispeli do češke meje, kjer smo dokaj hitro opravili carinske formalnosti in nadaljevali pot do Bratislave. Zapeljali smo se do gradu, si ga ogledali, popili prvo češko pivo in že smo morali nadaljevati pot, saj so bile pred nami še štiri ure vožnje. Počitniški dom, v katerem smo preživeli tri živahne, naporne, a prijetne dni, pravzaprav ne pripada podjetju, s katerim imamo izmenjavo delavcev (Čehi bodo v našem domu v Umagu v avgustu), saj oni svojega šele gradijo. Dom je na koncu zelo lepega in urejenega zdraviliškega kraja Luhačovice, kjer je polno hotelov, počitniških domov in vil. Zdravilno vodo tam le pijejo, imajo okrog 40 vrelcev in iz enega od njih smo se »zdravili« tudi mi, saj je bil speljan kar do našega točilnega pulta. Prvi dan je bila nedelja, zato smo dopoldne odšli z vodičem na ogled mesta in občudovali cvetoče vrtove in parke ter med drugim zvedeli, da je načrte za najlepši starinski hotel naredil jugoslovanski arhitekt Dušan Jurkovič. Po kosilu smo se odpeljali v bližnjo vas na konjske dirke, kjer imajo ogromen hipodrom, poleg njega pa nešteto stojnic, kjer si lahko kupil vse, od stavnega lističa, golaža, raznih klobas, sira, sadja, pečenega piščanca, majic, puloverjev do pijače in še kaj. V sklopu hipodroma so bile tudi ogromne hale, v katerih so bile prave trgovine. V njih si lahko kupil vse, od kristala, otroških igrac, vegete do vrtnih kosilnic in žeblicev. Vsak češki obiskovalec je imel seveda zato s seboj veliko torbo, saj so bile trgovine tukaj očitno boljše založene kot druge.

Naslednji dan smo se takoj po zajtrku odpeljali v Brno, kjer nas je popadla prava nakupovalna mrzlica. Pri tem delu pa nismo bili osamljeni, saj smo po vsem mestu srečevali naše soizmenjavalce. Pri



dobrem kosilu smo si seveda izmenjali potrošniške izkušnje in popoldne ponovno planili v trgovine.

Po večerji pa smo kljub prehojenim kilometrom zdržali še v domačem disku, katerega je odlično »vrtel« zabavni Zdenek.

Naslednji dan dopoldne smo se odpeljali v Gottwaldor, zelo lepo mesto, znano po tovarni čevljev BATA, kjer se je po trgovinah poznalo, da v to mesto ne zahajajo Jugoslovani.

Popoldne smo zapravljali še zadnje krone kar v »domačem« kraju Luhačovice in ugotovili, da imajo tu še največjo izbiro, verjetno zaradi turizma.

Po večerji smo se v salonu kar na lepem znašli sredi neštetihi steklenic in kmalu ugotovili, da bomo zalili rojstni dan naše sodelavke Angelce. Veselo smo ga proslavljali pozno v noč.

Naslednji dan po zajtrku pa smo odrinili proti domu z željo, da te češke izmenjave postanejo tradicija, saj smo se imeli res lepo.

K. Kham

Dopusti so pred vrati

Takoj ko se začne maj, postanejo dopusti (ob podražitvah, cenah in krizi) glavna tema pogovorov. Morje, gore, toplice... in še veliko je možnosti, ki jih lahko dopustnik izkoristi za odmor. Seveda ima svojo besedo pri tem tudi denarnica.

Že z aprilsko plačo so se pojavili po naših obratih listi, ki so delavce obveščali o dopustniških zmogljivostih Umaga, kjer ima Induplati svoj počitniški dom in prikolice. Nižje cene in izkušnje iz preteklih let marsikoga pritegnejo, da se odloči za letovanje v Umagu. Kako so se nekateri delavci odločili to leto, smo povprašali kar njih same.



Betka Urbanija, oplemeniteljica

BETKA URBANIJA — adjustirateljica, oplemeniteljica

Z družino bom dopust preživela v Čateških Toplicah. Imam samo teden dni počitnic, zato jih bom dobro izkoristila. Dopust bom koristila v avgustu.

MARJANA DORMIŠ — križno previjanje, pripravljateljica

Lani nisem bila na morju, zato sem se letos odločila za Umag. Ne vem še natančno, ali bom v domu ali v prikolici. Počakala bom na prosti termin v avgustu ali septembru. Na počitnice bom odšla s hčerko.

nadaljevanje na 10. str.



Marjana Dormiš, pripravljateljica

DOPUSTI SO PRED VRATI

nadaljevanje z 9. str.



Irena Kokalj (levo) in Marija Zarnik, pripravljalnica

IRENA KOKALJ — križno previjanje, pripravljalnica

Letovala bom v Umagu, v domu. Julija grem tja z družino. Teden dni bom na morju, potem pa bi se rada vrnila v službo in bi teden dni dopusta prihranila za kasneje.

MARIJA ZARNIK — križno previjanje, pripravljalnica

Z družino gremo prek močeve delovne organizacije za deset dni na morje. Kam, še ne vemo natančno. Preostale dopustniške dneve bom porabila za hišna opravila in za delo na vrtu.



Mira Pogačar, pripravljalnica

MIRA POGAČAR — delavka na snovalu, pripravljalnica

Za deset dni gremo z družino na morje v Banjole pri Puli. Tam smo bili že lansko leto. Bili smo zelo zadovoljni, zato gremo letos spet tja.

KATJA KHAM — obratovodkinja, oplemenitilnica

Tudi letos bova s sinom kampirala. Imam šotor »Izola«, ki sem ga malo preuredila, tako da je sedaj dovolj udoben. Kampirala bom v Rovinju. Na dan me bo kamp stal devet tisoč dinarjev. Če pa bi se odločila za bungalove z vso oskrbo, bi naju s sinom to stalo petkrat več. Pa tudi drugače najraje sama kuham. Rada imam dober in udoben zajtrk. Sama si pišem svoj dnevni red na dopustu. Na morju ostanem tri tedne. Tako se dobro

spočijem za nove delovne obveznosti.

SONJA HUBER — čiščenje cev, pripravljalnica

Lansko leto sem bila v Umagu v prikolic. Sploh nisem bila zadovoljna. Prikolica je bila v obupnem stanju. V njej je bilo polno mravelj, mize nismo mogli raztegniti, v omari je bila luknja. In še bi lahko naštevala. Letos ne grem nikamor, ker enostavno nimam denarja za dopust. Preživela ga bom doma.

R. B.

ČISTO PRAVI KINO

Ne prenavljajo le stanovanjskih hiš, tovarn in šol, temveč tudi kinodvorane. Tako srečo, z zamudno sicer, so imeli ljubitelji filmov iz Mengša. Maja so odprli prenovljeno kinodvorano. Obnovili so tudi projektor, ozvočenje in opremo kabine za predvajanje filmov.

Predstave v mengeškem kinu bodo ob četrkih, sobotah in nedeljah. Novost za prenovljeni kino so risani filmi za otroke. Da bo to res čisto pravi kino, z dobrimi filmskimi predstavami, dokazuje že premierni film Bernarda Bertoluccija, Zadnji kitajski cesar.

MENGŠ: jutri ob 19. uri OTVORITEV PRENOVLJENE DVORANE: slovesna predstavitev »filma leta« — ZADNJI KITAJSKI CESAR, dobitnik 9 Oskarjev 88 Bernarda Bertoluccija. V soboto in nedeljo premieri filmov SMRTONOSNO OROŽJE in ČAROVNICE IZ EASTWICKA. Vstopnice uro pred začetkom prvih predstav!

MENGŠ: sobota ob 18. in 20. uri amer. film ČAROVNICE IZ EASTWICKA z Jackom Nicholsonom. Nedelja ob 18. in 20. uri amer. akcijski SMRTONOSNO OROŽJE, z Melom Gibsonom. Oba filma letošnjega FEST!

ALI VESTE...

da je bil TULIPAN perzijski simbol za popolno ljubezen. Kasneje je postal znamenje vladarske hiše Osmanov. Na Nizozemskem in Flamskem je bil tulipan v srednjem veku najvišji možni simbol za bogastvo. Dolgo je Holandce in Flamce prevzemalo nenavadno tekmovalstvo v zbiranju in kopičenju tulipanov, ki so jih pripeljali trgovci z »Vzhoda«. Posamezna čebulica tulipana je lahko dosegla ceno večnadstropne hiše. Po številu tulipanov, ki si jih je kdo lahko privoščil, se je meril njegov ugled in se krepil njegov položaj na družbeni lestvici. Nič koliko ljudi je zaradi modne muhe prišlo na boben. Vendar so se tulipani udomačili na Holandskem, kjer so potem s križanjem vzgojili čudovite nove vrste.

IPI prejica

Ni dolgo tega, kar se je v naši tovarni uveljavila praksa (volja manjšine) o različno dolgem razobeševanju žalne zastave za pokojne sodelavce in upokojece. Umrlemu aktivnemu sodelavcu visi žalna zastava pred tovarno tri dni oziroma od dneva smrti do pogreba. Upokojenemu delavcu pa je žalna zastava razobešena le na dan pogreba.

To je krivično, saj so nenazadnje vsi pokojni, ki so kdajkoli delali v Induplati, soustvarjali njeno blaginjo. Morda ima upokojenka s 35-letno delovno dobo in nizko pokojnino za razvoj tovarne več zaslug kot na primer umrli aktivni delavec z nekaj leti dela v naši tovarni.

To je ena pomanjkljivost obstoječega načina izražanja žalne pietete za umrliimi upokojenimi delavci Induplati. Žalna zastava na drogu pri vhodu v tovarno pa je tudi sredstvo obveščanja. Čim jo ugledamo, sprašujemo, komu visi. Če zvemo, da je umrl upokojenec, s katerim smo več let delali skupaj, si logično želimo, da bi ga pospremili na njegovi zadnji poti. Nerodno je, če za njegovo smrt zvemo le nekaj ur pred pogrebom. To pa se pri obstoječem načinu obveščanja (razobešanje žalne zastave šele na dan pogreba) pogostokrat zgodi. Kajti nemogoče se je udeležiti pogreba ob 15. oz. 16. uri, če delamo do 14. ure. To je še težje za delavke-gospodinje, ki morajo doma poskrbeti za kosilo in otroke.

Zato bi bilo do umrlih in tudi aktivnih delavcev pravičnejše, da se uvede prejšnji način razobešanja žalne zastave, ko je le-ta visela upokojevcem in aktivnim delavcem od dneva smrti do pogreba. Takšna je namreč tudi praksa okoliških tovarn in le zakaj bi bili mi izjema. Upajmo, da bo sindikat podprl te želje.

IPI prejica

V naši družbeni prehrani je potrjeno, da zgodba o orjaškem fžolu ni le fantastika.

— iz uprave —

SAMOTNO DREVO

Samotno drevo na poljani stoji,
ponuja veje svoje pticam za počivališče,
kot da s tem družbo svojo išče,
osamljeno ostati se boji.

In srečno je, ko pesem ptic se oglasi,
začuti da življenje ga obdaja,
pa vendar spet in spet ugotovi,
da končno le osamljeno ostaja.

A tudi človek kot samotno je drevo,
kljub temu da življenje ga obdaja
in da ljudem krog sebe se razdaja,
ko najbolj razumevanja si zaželi, sam ostaja.

Danica

IPI prejica

Organizatorji naše prehrane
nam solato (zeleno, paradižnikovo,
kumarično) servirajo vedno le
takrat, ko jo pridelajo
na restavracijskem zelenjavnem
vrtu. Zato sklepamo, da so
brezokusni »grand fižol« pridelali
tudi sami. Čestitamo!
Skrbi nas le to, da ga do
nove sezone ne bi zmanjkalo.

— iz oplemenitilnice —

(Honorar odstopamo naši sindikalni
organizaciji).

**TOVARIŠI DELAVCI,
DOBER TEK**



**SREČANJE LETA 88'
IPI IN ORKANSKI
GRANDFIŽOL**



Paketi prihajajo v naše skladišče iz Mokronoga, Peči,
Mengša.

Sem sedla med rdeči mak

Sem sedla med rdeči mak.

Dan bil je žalosten — kot vsak,
ozirala sem se na vse strani,
zaman. Saj tebe ni!

Med rdečim makom sem sedela.

In le eno sem želela:
da tvoje roke v svojih bi držala,
da bi vroč poljub ti dala.

Ko utrgala sem mak rdeč,
nekje zaslišala sem smeh zveneč.
O, vedela sem, da je to tvoj smeh,
a kaj, ko roko držal v njenih si dlaneh!

Se vedno tam med makom sem sedela.
Ihtela sem, močno ihtela.
Si morda moje solze opazil,
ko si z njo po žitnem polju gazil?

Sama zdaj hodim po tistih poteh,
kjer trosil ti si svoj smeh.
Pa jaz te še ljubim, še ljubim —
namesto tebe — rdeči mak poljubim.

Katarina Letnar

obvestila iz kadrovske službe

VSTOPI:

1. MARJAN PELE, obratni ključavničar v vzdrževanju, 9. 5. 1988, iz JLA
2. FRANC GRILJ, ključavničar v vzdrževanju, 25. 5. 1988, iz JLA
3. BORIS TROJANSEK, vzdrževalec strojev v tkalnici, 26. 5. 1988, iz JLA

IZSTOPI:

1. ANA BERK, dvojenje v predilnici, 31. 5. 1988, upokojena
2. MARIJA POGAČAR, saško snovanje v pripravljalnici, 31. 5. 1988, upokojena
3. ALEKSANDER KAVČIČ, receptor v restavraciji, 31. 5. 1988, sporazumno
4. VIDOSAVA ŠILJAK, delavka v proizvodnji v predilnici, 16. 6. 1988, invalidsko upokojena
5. SANDI ŽUPAN, tkanje tkanin, 18. 4. 1988, na lastno željo
6. KARMEN KORES, pomočnica na snovalih v pripravljalnici, 15. 5. 1988, sporazumno
7. ROBERT BLAZINA, tiskar v oplemenitilnici, 14. 5. 1988, v JLA

RODILI SO SE:

1. IRENI KRŽIČNIK, prodajni sektor, sin Žiga
2. ZDENKI MEDVESEK, Konfekcija Mokronog, hči Janja
3. BRANKI KOLAR, Konfekcija Mokronog, sin Mark
4. ZVONKI KOVAČ, Konfekcija Radomlje, sin Simon

Čestitamo k srečnemu dogodku!

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mojega draga brata

CIRILA ZUPANA

se sodelavkam iskreno zahvaljujem za dar, izraze sožalja in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Albina Gradišar

OSEBNI DOHODKI V APRILU 1988

Poročilo o osebnih dohodkih vsebuje gibanje OD, dosežene najnižje in najvišje OD, izračun povprečnih OD za dejansko število opravljenih ur med 160 in 200 urami, dejanskem doseganju delovnih rezultatov in dejanski ocenjenosti del in nalog. Prav tako so v poročilu zajeti tudi osebni dohodki pripravnikov in nadomestila OD do 30 dni (metodologija izdelave RAD obr.). Če prikazanemu številu delavcev dodamo še zaposlene z manj kot 160 in več kot 200 opravljenimi urami ter zaposlene brez obračuna OD (nadomestila nad 30 dni) dobimo skupno število vseh delavcev, ki so prejeli OD oz. nadomestilo:

	Skupaj DO
do 260.000	4
260.000—340.000	87
340.000—420.000	269
420.000—500.000	265
500.000—580.000	109
580.000—760.000	67
660.000—740.000	42
740.000—820.000	19
820.000—900.000	19
900.000—980.000	10
980.000—1.060.000	8
1.060.000—1.140.000	8
1.140.000—1.220.000	2
1.220.000—1.300.000	2
nad 1.300.000	2
Zaposleni s 160—200 urami	914
Zaposleni z manj kot 160 urami	57
Zaposleni z več kot 200 urami	6
Zaposleni brez obračuna OD	55
Skupaj število zaposlenih	1.032
Najnižji OD	273.265
Najvišji OD	1.545.599
Povprečni OD	489.581

Vrednost točke je v aprilu v bruto vrednosti znašala 3,30 din. Najnižji OD v višini 273.265 din je prejel delavec v poizkusni dobi brez gibljivega dela OD.

BOLNIŠKI IZOSTANKI V APRILU 1988

TOZD	Štev. zaposl.	Bolezen v %	Poškodba na delu v %	Poškodba na poti v %	Pošk. izven dela v %	Nega druž. člana v %	Spremnost v %	Red. in pod. por. dop. v %	Skupaj v %	Izpadle ure
Proizvodnja tkanin	552	4,84	0,08	0,31	0,70	0,71	0,11	3,78	10,53	10.903
Konfek. Radomlje, Mengeš, Peče	218	5,80	0,10	0,45	—	0,37	0,10	3,09	9,91	3.978
Konfekcija Mokronog	79	7,32	—	—	1,71	1,77	0,22	10,13	21,14	3.072
Prodajalne	26	—	—	—	—	—	—	3,88	3,88	184
Gostinska dejavnost	24	2,24	—	—	—	0,32	—	8,33	10,89	475
Uprava	115	2,23	—	—	—	0,26	0,04	4,39	6,92	1.464

Povprečni izostanki za DO: Zaposlenih 1024 delavcev

Izostanki zaradi bolezni	4,76 %
Izostanki zaradi nesreče pri delu	0,07 %
Izostanki zaradi poškodb na poti	0,27 %
Izostanki zaradi poškodbe izven dela	0,51 %
Izostanki zaradi nege	0,64 %
Izostanki zaradi spremstva	0,10 %
Izostanki zaradi por. in pod. por. dopusta	4,30 %
SKUPAJ:	10,55 %

Izdaja v 1500 izvodih DO INDUPLATI Jarše p. o. Ureja 15 članski uredniški odbor. Glavna in odgovorna urednica ter fotografiranje LADA OREHEK. Natisnila tiskarna Učnih delavnic v Ljubljani. Konoplan je oproščen plačila prometnega davka z odločbo Sekretariata za informacije SRS (421—1/72 od 8. 4. 1974).